

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Заступник керівника
(проректор з науково-педагогічної роботи)

Микола АФАНАСЬЄВ

КОРПОРАТИВНЕ УПРАВЛІННЯ
робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань
Спеціальність
Освітній рівень
Освітня програма

05 Соціальні та поведінкові науки
051 «Економіка»
другий (магістерський)
Економіка підприємства

Вид дисципліни
Мова викладання, навчання та оцінювання

базова
українська

Завідувач кафедри економіки підприємства
та менеджменту

Анастасія ПАНЧУК

Харків
2020

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри економіки підприємства та менеджменту
Протокол № 2 від 27.08.2020 р.

Розробник:

Іпполітова І. Я., к.е.н., доц. кафедри економіки підприємства та менеджменту

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

Анотація навчальної дисципліни

Входження України у світовий економічний простір вимагає від вітчизняних підприємств запроваджувати принципи та стандарти корпоративного управління. Активізація процесів їх запровадження дозволяє встановлювати чіткі, прозорі і зрозумілі правила взаємовідносин між групами основних зацікавлених осіб та визначає їх межі повноважень та відповідальності за розвиток корпоративного підприємства. Першочерговими та найважливішими напрямками вдосконалення системи корпоративного управління є забезпечення захисту прав акціонерів, особливо дрібних, що дозволить підприємствам залучати кошти як вітчизняних, так і іноземних інвесторів, а також більш оптимально та раціонально розподіляти капітал у масштабах української економіки. Заходи, які вдосконалюють корпоративні відносини, повинні розроблятися з урахуванням як міжнародних стандартів та підходів, так і досвіду вітчизняних корпорацій і специфіки української економіки. Це дозволить захистити інтереси акціонерів, підвищити конкурентоспроможність українських корпорацій, оздоровити інвестиційний клімат та економіку держави.

Навчальна дисципліна «Корпоративне управління» є базовою навчальною дисципліною для всіх форм навчання та вивчається згідно з навчальним планом підготовки фахівців другого магістерського рівня освітньої програми "Економіка підприємства" для всіх форм навчання.

Мета викладання навчальної дисципліни – формування у студентів системи компетентностей, щодо економічного обґрунтування напрямків інноваційної діяльності підприємства з урахуванням сучасних тенденцій інноваційного розвитку економіки.

Характеристика навчальної дисципліни

Курс	1
Семестр	2
Кількість кредитів ECTS	5
Форма підсумкового контролю	іспит

Структурно-логічна схема вивчення дисципліни

Пререквізити	Постреквізити
Менеджмент	Комплексний тренінг
Стратегія підприємства	Переддипломна практика
Проектний аналіз	Дипломна робота
Корпоративні фінанси	
Економічне управління підприємством	
Антикризова діяльність підприємства	

Компетентності та результати навчання за дисципліною

Компетентності	Результати навчання
Здатність до прийняття ефективних рішень щодо управління корпорацією	Приймати рішення щодо управління, організації, регулювання відносин між учасниками корпоративного управління на економіко-правовому підґрунті

Розробляти плани взаємодії груп стейкхолдерів у корпоративному підприємстві.	Обґрунтовувати вибір моделей корпоративної поведінки, корпоративної культури та корпоративної соціальної відповідальності

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні та практичні аспекти формування та функціонування системи корпоративного управління

Тема 1. Суть і поняття корпоративного управління

1.1. Сутність та процес становлення корпоративного управління.

Підходи до визначення сутності корпоративного управління. Еволюційні етапи розвитку корпоративної форми організації бізнесу.

1.2. Об'єкти та суб'єкти корпоративного управління.

Підходи до визначення корпоративного управління: реляційний, фінансово-майновий, організаційно-правовий, нормативно-правовий. Місце корпоративного управління в загальній системі управління підприємством. Завдання корпоративного управління. Об'єкт та суб'єкт корпоративного управління.

1.3. Структурні елементи корпоративного управління.

Зовнішні та внутрішні елементи системи корпоративного управління. Роль корпоративного управління у забезпеченні координації та контролю конфлікту інтересів зацікавлених осіб. Роль механізму корпоративного управління у діяльності компанії на фінансовому ринку. Функції корпоративного управління.

1.4. Організаційні форми корпоративних структур.

Передумови формування та функціонування різних організаційно-правових форм інтегрованих структур бізнесу. Фінансово-промислові групи. Холдинги та парахолдингові організації. Банківські об'єднання. Концерн. Асоціація. Консорціум. Акціонерні товариства. Господарські товариства. Міжнародні корпорації.

1.5. Етапи формування корпоративного управління в Україні.

Особливості розвитку корпоративного сектору України. Етапи корпоратизації бізнесу. Дослідження законодавчої бази України щодо корпоративного управління.

Тема 2. Національні та міжнародні стандарти корпоративного управління

2.1. Поняття принципів та стандартів корпоративного управління.

Поняття стандартів корпоративного управління у міжнародній підприємницькій діяльності, їх мета та завдання.

2.2. Принципи корпоративного управління Організації економічного співробітництва та розвитку.

Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), як основний координатор розвитку корпоративного управління у світі. Принципи корпоративного управління ОЕСР. Права крупних і міноритарних акціонерів, їх рівноправність. Роль зацікавлених осіб в управлінні акціонерними товариствами. Розкриття інформації та прозорість. Обов'язки виконавчої ради (правління) та наглядової ради.

2.3. Принципи Міжнародної мережі з корпоративного управління.

Основна мета корпорації. Основні принципи функціонування.

2.4. Принципи корпоративного управління Європейського банку реконструкції та розвитку.

Принципи корпоративного управління Європейського банку реконструкції та розвитку (ЄБРР) щодо відносин з клієнтами, акціонерами, працівниками, постачальниками, громадськістю, державними органами.

2.5. Рекомендації Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку з найкращої практики корпоративного управління для акціонерних товариств України.

Права акціонерів та їх захист. Розкриття інформації. Загальні збори. Спостережна рада її роль. Угоди товариства.

2.6. Принципи корпоративного управління Конфедерації європейської асоціації акціонерів («Євроакціонери»).

Основні рекомендацій групи «Євроакціонери», які стосуються цілей корпорації, розподілу прибутку, впливу акціонерів на ключові питання життєдіяльності компанії (реорганізація шляхом злиття та поглинання), реалізації права голосу акціонерів, отримання належної інформації, ролі органів управління.

2.7. Національні кодекси корпоративної поведінки.

Роль принципів корпоративного управління ОЕСР у розвитку системи корпоративного управління на підприємствах України. Сутність та приклади національних кодексів корпоративної поведінки.

Тема 3. Особливості моделей корпоративного управління

3.1. Загальна характеристика моделей корпоративного управління.

Сутність моделей корпоративного управління, їх загальна характеристика й елементи. Сфера розповсюдження; нормативно-законодавче регулювання; основні учасники реалізації моделі корпоративних відносин; структура володіння акціями; моніторинг діяльності; форми та засоби фінансування; структура ради директорів; вимоги до розкриття інформації; корпоративні дії, що вимагають схвалення акціонерів.

3.2. Системи інсайдерів і аутсайдерів.

Характеристика систем інсайдерів і аутсайдерів. Система аутсайдерів: дисперсне володіння акціями, визнання пріоритетності інтересів акціонерів у законодавстві про компанії, захист міноритарних акціонерів, вимоги до розкриття компаніями своєї інформації. Система інсайдерів: концентрація капіталу, внутрішній контроль, орієнтація на задоволення інтересів всіх учасників корпорації, нейтралізація негативних наслідків інсайдерської діяльності.

3.3. Англо-американська модель.

Основні характеристики, переваги та недоліки моделі. Представництво індивідуальних і незалежних акціонерів (аутсайдерів). Роль ринку фіктивного капіталу. Вплив на формування та розвиток українських особливостей корпоративного управління.

3.4. Західноєвропейська (німецька) модель.

Переваги та недоліки моделі. Вплив на формування та розвиток українських особливостей корпоративного управління. Структура управління на основі контактів банків і корпорацій.

3.5. Японська модель.

Банківський і міжкорпоративний контроль та представництво. Роль держави в системі корпоративного управління. Переваги та недоліки моделі.

3.6. Перехідна модель корпоративного управління.

Модель приватного підприємства. Модель колективної власності менеджерів. Модель концентрованого зовнішнього володіння. Модель розпорошеного володіння. Модель переважного державного контролю.

Тема 4. Формування стратегії корпоративних підприємств

4.1. Стратегічне управління в корпораціях.

Специфіка процесів стратегічного управління. Принципи стратегічного управління. Модель стратегічного управління.

4.2. Сутність, принципи та завдання корпоративної стратегії.

Рівні середовища корпорації та її складові елементи. Основні типи стратегій корпоративних підприємств.

4.3. Етапи формування стратегії корпоративної системи.

Концептуальний, операційний та детальний рівні формування стратегії. Послідовність формування стратегії корпорації.

4.4. Напрями формування цілей корпорації.

Динаміка розвитку корпорації. Основні сфери формування цілей корпорації.

4.5. Розробка функціональних стратегій корпоративних підприємств.

Інноваційна стратегія. Виробнича стратегія. Маркетингова стратегія. Інвестиційна стратегія. Стратегія управління персоналом корпорації. Стратегія інформатизації. Фінансова стратегія.

4.6. Управління державними корпоративними правами в Україні.

Особливості розвитку корпоративного сектору економіки України. Вплив корпоратизації та приватизації. Визначення державних корпоративних прав. Джерела їх походження. Нормативно-правова база корпоративних прав держави. Створення відкритих акціонерних товариств у процесах приватизації та корпоратизації. Особливості їх правового статусу. Етапи перетворення державних підприємств у акціонерні товариства. Управління державними корпоративними правами. Система органів управління корпоративними правами: Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, Фонд державного майна України. Об'єкти управління, функції та повноваження Фонду Держмайна України. Роль органів виконавчої влади. Призначення уповноважених з управління корпоративними правами держави. Звітність відповідальних представників. Державна дивідендна політика. Оцінка вартості державних корпоративних прав.

Тема 5. Учасники корпоративних відносин та організація діяльності органів управління акціонерного товариства

5.1. Порядок створення акціонерних товариств.

Створення відкритих акціонерних товариств у процесах приватизації та корпоратизації. Особливості їх правового статусу.

5.2. Основні групи зацікавлених осіб у діяльності акціонерного товариства.

Поняття конфлікту інтересів груп зацікавлених осіб. Форми прояву корпоративних конфліктів. Структура моделі Ф. Нікольсона інтересів груп зацікавлених осіб.

5.3. Загальна характеристика органів управління акціонерними товариствами.

Визначення системи органів управління акціонерного товариства, її структури та вимог до неї. Функціональне призначення органів управління. Способи участі акціонерів в управлінні акціонерним товариством.

5.4. Загальні збори акціонерів: компетенція, порядок скликання та проведення.

Виключні компетенції. Делегування повноважень загальних зборів. Перерозподіл компетенції між загальними зборами, наглядовою радою, правлінням та ревізійною комісією.

5.5. Наглядова рада акціонерного товариства: компетенція, порядок створення та роботи.

Роль та місце Наглядової ради в системі управління акціонерного товариства. Структура наглядової ради, її функції та повноваження. Комітети наглядової ради.

Корпоративний секретар. Моніторинг діяльності правління, вирішення фінансових питань, захист інтересів акціонерів. Організація роботи наглядової ради.

5.6. Правління акціонерного товариства: компетенція, порядок створення та роботи.

Правління як виконавчий орган акціонерного товариства, його структура і компетенції. Вимоги до кількісного та якісного складу. Особливості взаємодії з іншими органами управління.

5.7. Ревізійна комісія акціонерного товариства: компетенція, порядок створення та роботи.

Статус ревізійної комісії. Повноваження ревізійної комісії. Склад ревізійної комісії. Функції ревізійної комісії. Порядок роботи ревізійної комісії.

Тема 6. Управління фінансовою діяльністю акціонерного товариства

6.1. Поняття та структура корпоративного капіталу.

Напрями фінансової діяльності корпорації. Джерела фінансування корпорації. Капітал корпорації. Структура капіталу. Оптимальна структура капіталу.

6.2. Види цінних паперів: загальна характеристика та сфери застосування.

Види цінних паперів. Акції, облігації, векселі. Загальні положення про акції. Поняття і характерні ознаки акції. Типи й категорії акцій, що випускаються акціонерним товариством. Документарна й бездокументарна форма випуску акцій. Умови й технологія проведення емісії акцій. Способи розміщення акцій. Обіг акцій на фондовому ринку. Придбання акціонерним товариством власних акцій. Обов'язковий викуп акціонерним товариством власних акцій. Системи обліку іменних акцій акціонерного товариства. Система реєстраторського та депозитарного обліку. Поняття системи реєстру акціонерів. Доступ до системи реєстру акціонерів.

6.3. Фінансова звітність та аналіз фінансового стану акціонерного товариства.

Загальні вимоги до фінансової звітності. Форми фінансової звітності: баланс, звіт про фінансові результати, звіт про рух грошових коштів, звіт про власний капітал.

6.4. Дивідендна політика акціонерного товариства.

Дивідендна політика як складова політики корпоративного управління акціонерним товариством. Сутність оптимальної дивідендної політики.

Тема 7. Ефективність корпоративного управління

7.1. Формування інформаційного середовища корпорації.

Інформаційно-комунікаційна структура корпорації. Формальний та неформальний інформаційний потік. Основні типи і категорії документів акціонерного товариства. Інформація з обмеженим доступом. Відкрита інформація. Інформація з обмеженим доступом. Конфіденційна інформація. Таємна інформація. Способи поширення інформації. Державне регулювання процесу надання та отримання інформації. Внутрішнє законодавство акціонерного товариства про інформацію з обмеженим доступом.

7.2. Корпоративний контроль.

Внутрішній аудит як особлива організаційна форма контролю АТ. Мета та завдання внутрішнього аудиту АТ. Особливості внутрішнього аудиту порівняно із зовнішнім аудитом.

7.3. Фактори підвищення ефективності корпоративного управління.

Показники ефективності корпоративного управління. Забезпечення захисту прав акціонерів. Рівний доступ до інформації. Покращення інвестиційного клімату.

7.4. Підходи до оцінки організаційної ефективності корпорацій.

Цільовий підхід до оцінки організаційної ефективності корпорації. Основні цілі функціонування сучасних корпорацій. Системний підхід до ефективності організації. Критерії внутрішньорганізаційної ефективності корпорації.

7.5. Ефективність як досягнення балансу інтересів учасників корпоративних відносин.

Критерії оцінки ефективності різних груп учасників корпоративних відносин. Інтереси фінансових і не фінансових інвесторів у системі корпоративного управління. Основні типи конфліктів у досягненні балансу інтересів зацікавлених осіб.

7.6. Рейтинги корпоративного управління.

Рейтинги корпоративного управління, їх основні ознаки та призначення. Оцінка ефективності корпоративного управління на основі “Рекомендацій Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку з найкращої практики корпоративного управління для акціонерних товариств України” та “Принципів корпоративного управління України”.

7.7. Реорганізація та ліквідація акціонерних товариств.

Сутність, завдання, критерії та форми реорганізації підприємств в Україні. Злиття. Приєднання. Поділ. Виділення. Перетворення. Послідовність дій товариства під час емісії акцій у ході реорганізації. Сутність дочірніх підприємств. Відмінності між дочірнім підприємством, філією та представництвом, їх правові статуси. Порядок створення дочірнього підприємства. Управління дочірнім підприємством. Взаємодія дочірнього підприємства з головним. Взаємна відповідальність головного підприємства та його дочірнього підприємства за своїми зобов'язаннями. Організація ліквідації акціонерного товариства. Вимоги та відповідальність.

Змістовий модуль 2. Корпоративна культура та соціальна корпоративна відповідальність

Тема 8. Основи корпоративної поведінки

8.1. Концепція корпоративної поведінки.

Взаємозв'язок корпоративної поведінки та корпоративного розвитку. Процес корпоративного розвитку. Модель організаційних змін Л. Грейнера.

8.2. Елементи системи корпоративної поведінки.

Філософія функціонування корпорації. Цінність. Бачення. Місія та мета функціонування корпорації. Складові елементи корпоративної поведінки.

8.3. Характеристика моделей організаційної поведінки в корпораціях.

Порівняльна характеристика моделей корпоративної поведінки. Авторитарна модель. Опікунська модель. Підтримуюча модель. Колегіальна модель. Моделі, які безпосередньо залежать від керівника.

8.4. Кодекс корпоративної поведінки.

Довіра між учасниками. Етичні стандарти корпоративної поведінки. Однакове ставлення до акціонерів. Вплив керівних органів. Угоди. Інформація. Удосконалення стандартів корпоративного управління.

Тема 9. Корпоративна культура

9.1. Поняття, сутність та принципи корпоративної культури.

Визначення корпоративної культури. Взаємозв'язок типів спільної діяльності та важелів управління в корпорації. Джерела формування корпоративної культури. Функції корпоративної культури. Позитивна та негативна корпоративна культура. Критерії формування корпоративної культури. Загальні та спеціальні принципи корпоративної культури.

9.2. Рівні корпоративної культури.

Внутрішній рівень. Базовий рівень. Зовнішній рівень корпоративної культури.

9.3. Структурні елементи корпоративної культури.

Базисні компоненти корпоративної культури. Форми корпоративної культури. Звичаї. Традиції. Герої. Обряди. Ритуали. Міфи. Легенди. Історії. Символи. Мова. Девіз. Складові характеристики корпоративної культури.

9.4. Моделі корпоративної культури.

Модель Р. Харрісона. Модель Г. Ховстеда. Модель Т. Ділома та А. Кеннеді. Модель М. Мола. Модель М. Бурке. Модель Г. Левіна та Дж. Стефано. Модель В. Сате. Модель Т. Пітерса та Р. Уотермена. Модель Т. Парсона. Модель КвінаРорбаха. Модель Р. Акоффа. Модель У. Оучи.

Тема 10. Групова поведінка та лідерство в корпорації

10.1. Природа та типи груп у корпорації.

Класифікація соціальних груп. Причини створення груп. Приналежність до групи. Великі та малі групи в корпорації. Специфічні групи. Комітети. Гуртки якості. Групи, що здійснюють самоуправління. Референтні групи.

10.2. Управління комунікаціями в корпорації.

Рівні розвитку груп. Формальні та неформальні групи та комунікації. Групова динаміка. Організаційні комунікації. Прийняття групових рішень.

10.3. Класифікація стилів та моделей лідерства.

Взаємовідносини між керівником та підлеглими. Вплив, влада, лідерство в корпорації. Характеристика “Теорії Х” і “Теорії Y” Д. МакГрегора. Концепції трьох стилів керування К. Левіна. Двофакторна модель лідерства вчених університету штату Огайо. Концепції типів управління Р. Блейка та Дж. Моутон. Авторитарно-демократичний континуум лідерства Танненбаума–Шміда. Модель ситуаційного лідерства Ф. Фідлера. Модель ситуаційного лідерства П. Херсі та К. Бланчарда. Модель “шлях-мета” Р. Хауса і Т. Мітчелла. Теорія атрибутивного лідерства. Теорія харизматичного лідерства. Теорія перетворюючого лідерства.

Тема 11. Моделі соціальної відповідальності в корпорації

11.1. Підходи щодо змісту корпоративної соціальної відповідальності.

Визначення поняття «корпоративна соціальна відповідальність бізнесу». Основні функції корпоративної соціальної відповідальності. Рівні участі бізнесу в суспільному розвитку.

11.2. Система управління корпоративною соціальною відповідальністю.

Основні групи стейкхолдерів і напрями їх взаємодії з підприємством. Організаційна структура управління корпоративною соціальною відповідальністю на підприємстві. Оцінювання ефективності корпоративної соціальної відповідальності. Складові елементи системи управління корпоративною соціальною відповідальністю. Механізм управління корпоративною соціальною відповідальністю.

11.3. Моделі корпоративної соціальної відповідальності бізнесу.

Американська модель. Європейська модель. Британська модель корпоративної соціальної відповідальності. Японська модель. Українська модель.

11.4. Особливості корпоративної соціальної відповідальності в українській практиці.

Формування та становлення вітчизняної моделі корпоративної соціальної відповідальності. Рівні дії соціальної корпоративної відповідальності в українській практиці. Перспективи розвитку корпоративної соціальної відповідальності в Україні.

11.5. Державно-приватне партнерство.

Сфери застосування державно-приватного партнерства. Зарубіжний досвід державно-приватного партнерства. Переваги державно-приватного партнерства. Законодавство України щодо державно-приватного партнерства.

Перелік практичних, а також питань та завдань до самостійної роботи наведено у таблиці "Рейтинг-план навчальної дисципліни".

Методи навчання та викладання

При викладанні навчальної дисципліни використовуються такі методи навчання: проблемні лекції (тема 2, тема 5, тема 6, тема 8, тема 10), робота в малих групах (практичне заняття 2, 4, 11), семінар-дискусія (практичне заняття 1), мозкові атаки (практичне заняття 2, 4), презентації результатів (практичне заняття 2, 4, 5).

Порядок оцінювання результатів навчання

ХНЕУ ім. С. Кузнеця використовує накопичувальні (100-бальну) систему оцінювання. Система оцінювання знань, умінь та навичок студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні та практичні заняття, самостійну роботу та написання іспиту.

Порядок поточного оцінювання знань з дисципліни для студентів денної форми навчання.

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних та практичних занять, і має на меті перевірку рівня сформованості професійних компетентностей та їх складових.

Поточний контроль успішності навчальної діяльності студента здійснюється за складовими:

оцінка результативності у формуванні практичних умінь, що є складовими професійної компетентності (в процесі проведення практичних занять);

контроль сформованості теоретичних знань (у вигляді проведення контрольних робіт за матеріалом тем навчальної дисципліни);

контроль самостійної роботи (передбачає оцінювання результатів самостійної роботи та виконання домашніх завдань);

контроль активності у процесі засвоєння теоретичного матеріалу (оцінювання активності студента під час лекційної роботи). Не отримані бали за основними видами робіт студенту може бути компенсовано балами за написання та опублікування наукової статті – до 5 балів (*).

Максимально можлива кількість балів за видами та формами робіт:

лекційні заняття (активна робота) – 7 балів;

практичні заняття (активна робота, захист результатів виконання завдань) – 16,5 балів;

самостійна робота – 16,5 балів (завдання для СРС за кожною темою по 1,5 бали за кожне);

Поточний контроль - 4 бали (у вигляді двох поточних контрольних робіт по 2 бали за кожну);

Проміжний контроль – 16 (у вигляді двох колоквіумів по 8 бали за кожний).

Проміжний контроль.

Проміжний контроль рівня сформованості компетентностей за дисципліною здійснюється у формі колоквіуму, що передбачає проведення тестування та вирішення трьох завдань: стереотипного, діагностичного та евристичного. Проміжний контроль здійснюється двічі за семестр. Сума балів, яку студент може набрати за умови успішного проходження першого та другого колоквіумів – 8 балів за перший та 8 балів за другий.

Тестові завдання містить 15 запитань одиничного і множинного вибору щодо перевірки знань основних категорій та теоретичних положень навчальної дисципліни. Тести для проміжного контролю обираються із загального переліку тестів до тем, що вивчаються в межах модулів навчальної дисципліни.

Завдання стереотипного та діагностичного рівнів становлять ситуативні задачі за тематикою змістового модулю, що можуть містити розрахункові елементи.

Критеріями оцінки правильності вирішення стереотипного завдання є відповідність дій еталонному алгоритму вирішення та правильність розрахунку.

Критеріями оцінки правильності вирішення діагностичного завдання є правильність вибору методу рішення, що відповідає умовам ситуації, та правильність розрахунку.

Вирішення евристичного завдання передбачає виявлення рівня сформованості у студента здатності до практичного застосування набутих умінь та вибору оптимального шляху розв'язання комплексної проблеми, що містить елементи невизначеності, в межах тематики навчальної дисципліни.

Критеріями, за якими оцінюється успішність вирішення студентом евристичного завдання є: правильність у відборі релевантної інформації; логіка побудови алгоритму дій; правильність використання обраного інструментарію (та, додатковий критерій евристичного завдання другого колоквиуму - оптимальність обраного варіанту дій).

Підсумковий контроль знань та компетентностей студентів з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення семестрового іспиту, завданням якого є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

Екзаменаційний білет охоплює програму дисципліни і передбачає визначення рівня знань та ступеня опанування студентами компетентностей.

Кожен екзаменаційний білет складається із 20 тестових завдань різного типу та 3 практичних ситуацій (два діагностичних завдання та одне евристичне), які передбачають вирішення типових професійних завдань фахівця на робочому місці та дозволяють діагностувати рівень теоретичної підготовки студента і рівень його компетентності з навчальної дисципліни.

Тестові завдання – максимальна кількість балів – 20 балів.

Перше діагностичне завдання – максимальна кількість балів – 5 балів.

Друге діагностичне завдання – максимальна кількість балів – 6 балів.

Евристичне завдання – максимальна кількість балів – 9 балів.

Результат семестрового іспиту оцінюється в балах (максимальна кількість – 40 балів, мінімальна кількість, що зараховується, – 25 балів) і проставляється у відповідній графі екзаменаційної "Відомості обліку успішності".

Виставлення підсумкової оцінки здійснюється за шкалою, наведено в таблиці "Шкала оцінювання: національна та ЄКТС".

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано
1 – 34	F		

Рейтинг-план навчальної дисципліни

Тема	Форми та види навчання		Форми оцінювання	Мак бал
Тема 1.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція «Суть і поняття корпоративного управління»	Активна робота на лекції	0,5
	Практичне заняття	Практичне завдання №1: Семінар-дискусія на тему: "Особливості становлення корпоративного управління"	Активна участь у семінарі	1,5
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття.	Захист результатів виконання завдань під час практичних занять	–
		Виконання СРС № 1, есе на тему: "Дослідження підходів до визначення поняття "корпоративне управління" та особливості його становлення в Україні"	Перевірка есе	1,5
Тема 2.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Проблемна лекція «Національні та міжнародні стандарти корпоративного управління».	Презентація результатів роботи малих груп	0,5
	Практичне заняття	Практичне завдання №2: завдання щодо вибору організаційної форми корпоративного підприємства (робота в малих групах).	Презентація результатів роботи малих груп	1,5
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття.	Захист результатів виконання завдань під час практичних занять	–
		Виконання самостійної роботи до теми 2 «Складання кодексу корпоративного управління»	Перевірка СРС	1,5
Тема 3.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція «Особливості моделей корпоративного управління»	Активна робота на лекції	1
	Практичне заняття	Практичне завдання №3: Визначення особливостей моделей корпоративного управління	Презентація результатів роботи	1,5

	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття.	Захист результатів виконання завдань під час практичних занять	–
		СРС № 3: «Порівняльна характеристика моделей корпоративного управління»	Перевірка СРС № 3	1,5
	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція «Формування стратегії корпоративних підприємств».	Активна робота на лекції	1
	Практичне заняття	Практичне завдання №4: «Формування стратегії корпоративних підприємств». Поточна контрольна робота.	Презентація результатів роботи малих груп	1,5
			Перевірка контрольної роботи	2
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття.	Захист результатів виконання завдань під час практичних	–
		Виконання самостійної роботи до теми 4, есе на тему: «Дослідження переваг та недоліків організаційних форм корпоративних підприємств»	Перевірка СРС	1,5
	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Проблемна лекція «Учасники корпоративних відносин та організація діяльності органів управління акціонерного товариства»	Активна робота на лекції	0,5
	Практичне заняття	Практичне завдання №5: «Аналіз порядку денного зборів акціонерів».	Презентація результатів роботи	1,5
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття.	Захист результатів виконання завдань під час практичних занять	–
		Виконання СРС № 5 за темою «Учасники корпоративних відносин та організація діяльності	Перевірка СРС	1,5

		органів управління акціонерного товариства»		
Тема 6.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Проблемна лекція «Управління фінансовою діяльністю акціонерного товариства»	Активна робота на лекції	0,5
	Практичне заняття	Практичне заняття №6: «Оцінка вартості акцій та облігацій»	Презентація результатів роботи	3
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Підготовка до колоквиуму	Захист результатів виконання завдань під час практичних занять	–
	Виконання СРС № 6 розрахункові завдання до теми «Управління фінансовою діяльністю акціонерного товариства»	Перевірка СРС	1,5	
Тема 7.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція «Ефективність корпоративного управління».	Активна робота на лекції	0,5
	Практичне заняття	Практичне завдання №7: Колоквиум 1	Перевірка колоквиуму 1	8
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття.	Захист результатів виконання завдань під час практичних	–
	Виконання самостійної роботи (кейс) за темою «Ефективність корпоративного управління»	Перевірка СРС	1,5	
Тема 8.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Проблемна лекція «Основи корпоративної поведінки»	Активна робота на лекції	0,5
	Практичне заняття	Практичне завдання №8: «Аналіз норм службової поведінки»	Презентація результатів роботи	1,5
	<i>Самостійна робота</i>			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття.	Захист результатів виконання завдань під час практичних занять	–	

		Виконання СРС № 8 за темою «Основи корпоративної поведінки»	Перевірка СРС	1,5
Тема 9.	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція «Корпоративна культура»	Активна робота на лекції	1
	Практичне заняття	Практичне завдання №9: «Підходи до формування корпоративної культури»	Презентація результатів роботи	1,5
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття.	Захист результатів виконання завдань під час практичних	–
	Виконання СРС № 8 за темою «Корпоративна культура»	Перевірка СРС	1,5	
Тема 10.	Аудиторна робота			
	Лекція	Проблемна лекція «Групова поведінка та лідерство в корпорації»	Активна робота на лекції	0,5
	Практичне заняття	Практичне завдання №10: «Оцінювання ефективності моделей групової поведінки та лідерства в корпорації»; «Оцінка ефективності моделей КСВ»	Презентація результатів роботи	3
		Поточна контрольна робота	Перевірка поточної контрольної роботи	2
Самостійна робота				
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття.	Захист результатів виконання завдань під час практичних занять	–	
	Виконання СРС № 10 до теми «Групова поведінка та лідерство в корпорації»	Перевірка СРС	1,5	
Тема 11.	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція «Моделі соціальної відповідальності в корпорації».	Презентація результатів роботи малих груп	0,5
	Практичне заняття	Коллоквіум 2	Перевірка колоквіуму 2	8

Самостійна робота			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел, вирішення практичних завдань за заданою тематикою, підготовка до колоквиуму	Написання колоквиуму	–
	Виконання самостійної роботи № 11 до теми «Моделі соціальної відповідальності в корпорації».	Перевірка СРС	1,5
ІСПИТ			40

Рекомендована література

Основна

1. Господарський кодекс України. – Х. : ТОВ «Одісей», 2003. – 248 с.
2. Задихайло Д. В. Корпоративне управління: навч. посібн. / Д. В. Задихайло, О. Р. Кібенко, Г. В. Назарова. – Харків : Еспада, 2003. – 688 с.
3. Корпоративное управление машиностроительным предприятием: проблемы, пути решения: монография / В. С. Пономаренко, Е. Н. Ястремская, В. М. Луцковский та ін. – Харків : ИД «ИНЖЭК», 2006. – 232 с.

Додаткова

4. Попов О. Є. Теоретико-методологічні та концептуальні засади формування організаційно-економічного механізму корпоративного управління : монографія / О. Є. Попов. – Харків : ФОП Александра К. М.; ВД «ИНЖЕК», 2009. – 360 с.
5. Гриньова В. М. Організаційно-економічні основи формування системи корпоративного управління в Україні: монографія / В. М. Гриньова, О. Є. Попов. – Х. : Вид. ХДЕУ, 2003. – 324 с.
6. Євтушевський В. А. Стратегія корпоративного управління / В. А. Євтушевський, К. А. Ковальська, Н. В. Бутенко. – К. : Знання, 2007. – 287 с.
7. Ігнат'єва І. А. Корпоративне управління [текст] : підручник / І. А. Ігнат'єва, О. І. Гарафонова. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 600 с.
8. Назарова Г. В. Організаційні структури управління корпораціями / Г. В. Назарова. – Х. : Вид. ХДЕУ, 2004. – 408 с.
9. Принципи корпоративного управління України. – К. : ДКЦПФР, 2003. – 35 с.
10. Про господарські товариства Закон України від 19.09.91, № 1576-ХІІ // Відомості Верховної Ради. – 1991. – № 49. – С. 682.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

11. Сайт ПНС ім. С. Кузнеця. Методичне забезпечення з навч. дисципліни «Корпоративне управління» [Електронний ресурс] / І. Я. Іпполітова. – Режим доступу : <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=2758>
12. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://minrd.gov.ua/nk>.
13. Сайт міжнародної фінансової корпорації (Принципи корпоративного управління) – Режим доступу : <http://www.ifc.org/Ukraine/ucdp/materials/CorporateGovernancePrinciples.pdf>.
14. Статистика України : науковий журнал [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua.
15. Статистична звітність емітентів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.smida.gov.ua/db/emitent.